Република Северна Македонија,
Бр. 09-131-15
18. 11. 2025 година

Предлагач: АГЕНЦИЈА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЗАЕДНИЦИТЕ

ДО: ГЕНЕРАЛНИОТ СЕКРЕТАР НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Име на материјалот: „ ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВЕН ФОРУМ“

ЕПП.бр._____:

Усогласеност со Годишната програма на Владата **ДА**

Усогласеност со член 68 од Деловникот за работа на Владата:
ДА ДЕЛУМНО НЕ

Предлог на која седница на Влада да се разгледа материјалот:
На првата наредна седница на Влада

Карактер на материјалот:
- слободен пристап

Итност на материјалот: Не

Прилог:
Препораки од партиципативен форум

Дата на доставување на материјалот:
18.11.2025 година

ПОТПИС:
Вд. ДИРЕКТОР

Далибор Китановиќ

ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВЕН ФОРУМ

АГЕНЦИЈА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЗАЕДНИЦИТЕ

Агенција за Остварување на Правата на Заедниците

НАСЛОВ: „ ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВНИ ФОРУМИ“

ПОТПИС
ДИРЕКТОР НА АГЕНЦИЈАТА ЗА ОСТВАРУВАЊЕ НА ПРАВАТА НА ЗАЕДНИЦИТЕ
ДАЛИБОР КИТАНОВИЌ

Скопје, 2025 година

ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВЕН ФОРУМ

1. Осврт по материјалот:

Доставување на Препораки од партиципативен форум одржан на 29 мај 2025 година

2. Резултати од извршените консултации со ресорните министерства:

Побарани мислења од: Министерство за односи меѓу заедниците, Министерство за образование и наука, Министерство за култура и туризам, Министерство за социјална политика, демографија и млади, Министерство за финансии.

3. Разгледани можни решенија:

Врз основа на член 23 став 1 алинеа 4 од Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија (Службен Весник на РСМ бр. 18/2020 од 27.01.2020 година), Директорот препораките од форумот ги доставува до соодветните органи на државна управа на секои шест месеци.

4. Резултати од извршените консултации со ресорните министерства, другите органи на државната управа и организации:

5.Изјава за усогласеност на прописот со законодавството на Европската Унија (во прилог):

6.Решение кое се препорачува (со образложение):

Владата да ги разгледа и усвои препораките од партиципативниот форум

7. Фискални импликации на материјалите што се предлагаат:

Нема фискални импликации.

8. Очекувани влијанија:

Подобрена примена на стратегиите за интеркултурализам и социјална кохезија во Република Северна Македонија

9. Оценка на Секретаријатот за законодавство по материјалот:

10. Клучни елементи за информирање на јавноста:

Веднаш по усвојувањето, препораките од партиципативниот форум ќе бидат објавени на веб страницата на Агенцијата.

ОБРАЗЕЦ ЗА ПРОЦЕНКА НА ФИСКАЛНИТЕ ИМПЛИКАЦИИ НА ПРЕДЛОГ ПРОПИСИТЕ И ОПШТИТЕ АКТИ ДОСТАВЕНИ ДО ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА ЗА НИВНО УСВОЈУВАЊЕ

1. Назив на Предлог- **„**Препораки од партиципативни форуми“	2. Министерство / орган на државна управа: Агенција за остварување на правата на заедниците	
3. Цел на предлогот: Информација	4. Вид на предлог: Информација со предлог заклучок	
Контакт лице и звање: Ирена Оровчанец Раководител на одделение за следење на остварувањето, унапредувањето и заштитатат на правата на припадниците заедниците	Контакт тел./факс или е-пошта: тел. 070261062 irenaorovcanec@aopz.gov.mk	
5. Активност:		
6. Вид на барање: ( ) Регулатива во врска со ЕУ ( ) Друга нова регулатива	( ) Нова Спогодба ( ) Зголемување / намалување на постоечка програма	( ) Прераспределба (на средства) помеѓу две програми ( ) Спојување на две или повеќе програми
7. Целнабарањето / предложенатаактивност:		
8. ВрскасоВладинатапрограма:		

9. Фискалниимпликации:

	(илјади денари)			
	2022година	**2023**	**2024**	**2025**
А. Вкупни трошоци за предлогот Плати Стоки и услуги Капитал Трансфери Вкупно	0	0	0	0
В. Одобрени средства за предлогот Плати Стоки и услуги Капитал Трансфери Вкупно	0	0	0	0
С. Промена (разлика) од одобрените средства (Б-А) Плати Стоки и услуги Капитал Трансфери Вкупно	0	0	0	0
D. Расположиви средтства од прелевање (од други активности или програми во органот) Плати Стоки и услуги Капитал Трансфери Вкупно	0	0	0	0

Е. Нето имликации на средствата на органот (Ц-Д) Плати Стоки и услуги Капитал Трансфери Вкупно	0	0	0	0
F. Зголемување / намалување на приходите	0	0	0	0
G. Дополнителни извори на финансирање или споделување на трошоците Извор: _____	0	0	0	0
10. Нето зголемување на бројот на вработени во врска со предлогот	0	0	0	0
11. Какви гаранции, заеми или други вистински или можни обврски ќе произлезат за Владата (а кои не се наведени во точка 11 А до 11 Г)	/			
12. Ако ова претставува барање за дополнителни средства во тековната фискална година или надвор од нормалниот циклус на подготвување на буџетот, дајте образложение.	/			
13. Дата на завршување на проценката	/			
14. Дата на поднесување на анализата до Министерството за финансии за добивање мислење:	/			
15. Дата на добивање на одговор од Министерството за финансии:	/			
16. Измени побарани од Министерството за финансии:	/			
17. Одговорнаминистерството-предлагач:	/			
18. Одговор од Министерството за финансии:	/			
19. Дали мислењето на Министерството за финансии е дадено во прилог:	/			

20. Одобрено:
2025 год.

Далибор Китановиќ

Вд. Директор
Агенција за остварување на правата на заедниците

ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВЕН ФОРУМ

6

Агенција за Остварување на Правата на Заедниците

„ Препораки од Партиципативеп форум “

Скопје, 2025. Година

Агенцијата за остварување на правата на заедниците е основана со Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20% од населението во Република Северна Македонија (Службен весник на РСМ бр.18/2020 од 27.јануари 2020 год) заради следење на остварувањето и унапредувањето, заштита на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% и надзор над спроведувањето на одредбите на законите со кои се утврдени тие права.

Агенцијата за остварување на правата на заедниците е самостоен орган на државната управа во својство на правно лице со седиште во Скопје, чии основни надлежности се остварување и унапредување на правата на заедниците од областа на вработувањето, согласно со принципот на соодветна и правична застапеност на припадниците на заедниците, употреба на јазикот, образование (основно, средно и високо), културата и други области во кои со закон се утврдени правата на припадниците на заедниците.

Врз основа на член 23 од Законот за правата на заедниците кои се помалку од 20% од вкупното население во Република Северна Македонија, Агенцијата има обврска за организација на Партиципативен форум кој претставува неформално, советодавно и консултативно тело независно од Агенцијата кое го сочинуваат претставници на здруженијата кои ги застапуваат заедниците и кои делуваат на планот на остварување, унапредување и заштита на правата на заедниците и промовирање на меѓуетничките односи и општествената интеграција, со цел нивно активно учество во процесите на креирање на политики и одлучувањето за прашањата од нивен посебен интерес.

Во работата на Партиципативнилот форум учествуваат претставници на органите на државната управа и институции кои се надлежни да постапуваат во областите од значење на остварувањето, унапредувањето и заштитата на правата на заедниците и претставници од следниве институции: Министерство за односи меѓу заедниците, Управата за развој и унапредување на образованието на јазиците на припадниците на заедниците, Управата за афирмирање и унапредување на културата на припадниците на заедниците, Министерството за образование и наука, Министерството за култура и туризам, Министерството за социјална политика, демогрфија и млади, Министерството за дигитална трансформација, Министерството за локална самоуправа и останати институции во зависност од темата за расправа на Партиципативниот форум.

Во работата на Партиципативниот форум учествуваат и претставници на граѓански организации од турската, српската, влашката, ромската, бошњачката и останатите заедници.

По завршувањето на Партиципативните форуми Агенцијата изготвува заклучоци и препораки од работата на Партиципативните форуми и истите ги доставува до Владата на РСМ, надлежните министерства и соодветните органи на државната управа, на секои шест месеци. На тој начин граѓанските организации заедно со надлежните институции заеднички се вклучени во процесот на донесување на одлуки кои директно се однесуваат на унапредување и заштита на правата на припадниците на заедниците кои се помалку од 20% од вкупното население во РСМ.

Агенцијата за остварување на правата на заедниците со поддршка од Советот на Европа, во рамки на проектот „ Борба против омразата и нетолеранцијата во РСМ“ во првата половина на 2025 година организираше Партиципативен форум на ден 29.05.2025 година во хотел Холидај Инн,Скопје на тема:

“Улогата на немнозинските заедници во зајакнувањето на социјалната кохезија”

За потребите на овој тематски Партципативниот форум, беше разгледана Националната стратегија за развој на интеркултурализамот и општествената кохезија 2024-2026.

Националната стратегија за развој на интеркултурализамот и општествената кохезија 2024-2026 е мултисекторска стратегија, како и претходната Национална стратегија за развој на концептот за едно општество и интеркултурализам 2020-2022. Таа е стратегиски плански документ кој утврдува и спроведува јавни политики во повеќе сродни и меѓусебно поврзани области. Но за разлика од претходниот стратешки циклус каде што имаше шест секторски области и една мултисекторска, во оваа стратегија, врз база на извештаите и препораките, секторските области се две, Образование и Медиуми, а мултисекторски се три: Институции, Интеркултурни политики и Општествена кохезија, кои ги обединуваат поранешните секторски области, Култура, Млади и Локална самоуправа, но и се однесуваат на други идентификувани области.

Исто така, Националната стратегија за развој на интеркултурализмот и општествената кохезија 2024-2026 во целост се заснова на принципот на родова еднаквост и недискриминација како темелни вредности за почитување на

човековите права. Воспоставувањето на еднакви можности е обврска на целото општество и претставува отстранување на пречките за воспоставување и остварување на еднаквост меѓу жените и мажите и воспоставување на услови за воведување на еднакво учество на жените и мажите во сите сфери на општествениот живот.

На настанот говореа Далибор Китановиќ – директор на Агенцијата за остварување на правата на заедниците; Владимир Стојановиќ – државен секретар во Министерството за односи меѓу заедниците; Абаз Селмани – национален координатор за интеркултурализам, културен развој и меѓуресорска соработка; Јаше Сефер – национален координатор за креирање и следење на националните стратегии и политики на немнозинските заедници и Олег Солдатов – раководител на програмската канцеларија на Советот на Европа во Македонија.

По исцрпната дискусија, членовите на Партиципативниот форум ги донесоа следните препораки:

1. Да се започне процес на изработка на нова Национална стратегија за развој на интеркултурализам и општествена кохезија 2027-2032 со Акциски План, во која Препораките од Партиципативниот форум ќе бидат нејзин составен дел.

2. Да се обезбедат финансиски и човечки ресурси за развој на мултикуртурализмот/интеркултурализмот во насока на постигнување на социјална кохезија.

3. До крајот на 2026 година да се реализираат активностите од Акцискиот план на Националната Стратегија за кои постојат услови за спроведување. Се предлага секоја институција да го разгледа делот од Стратегијата и Акцискиот план за кој е надлежна и да процени кои од активностите можат да бидат спроведени во периодот до 2026 година.

4. Измена на Правилникот за систематизација на работните места на АОПЗ – формирање на одделение за интеркултурни политики.

5. Јакнење на капацитети на вработените во државниот и јавниот сектор за ефективно градење и спроведување на интеркултурни политики, програми и активности.

6. Назначување на „офицери за интеркултурализам“ во сите органи на државната управа на национално и локално ниво.

7. Зголемување на буџетот на АОПЗ со цел успешна реализација на активностите предвидени со Акцискиот план на Националната стратегија за развој на интеркултурализамот и општествената кохезија 2024-2026.

Во насока на дополнително унапредување на процесот Кабинетот на заменик Претседател на Владата задолжен за политички систем, ги предлага следниве мерки кои би ја унапредиле и би биле дел од новата стратегија за интеркултурализам и општествена кохезија 2027-2032 и акцискиот план;

1. Воведување на регуларен мониторинг и евалуација на имплементацијата на стратегијата и Акцискиот план, со вклучување на независни експерти и претставници од граѓанскиот сектор за обезбедување на транспарентност и ефикасност;
2. Зголемено вклучување на младите и локалните заедници во донесувањето на одлуки и преку работилници и теренски форумски сесии;
3. Развој на механизми за размена на добри практики помеѓу институциите и граѓанските организации, како и меѓународната соработка со слични институции во регионт;
4. Интегрирање на дигитални алатки за поддршка на интеркултурнии политики и достапност на информации до сите заедници, особено помалку застапените;
5. При вработување на нови кадри, пред се да се цени нивната стручност, интегритет и професионална компетентност, наместо само исполнување на квоти или статистички пропорции, со што ќе се обезбеди доследно почитување на законот, а избраните кандидти ќе бидат подготвени да придонесат со своето знаење и ангажиран во системот„.

Предлог заклучок:

1. Владата ги разгледа и усвои материјалот „Препораките од Партиципативниот форум“ ;

2. Се задолжува Министерството за односи меѓу заедници во соработка со Агенцијата за остварувањето на правата на заедниците да изготви Стратегија за развој на интеркултарализам и општествена кохезија 2027-2032 со акциски план;

3. Препорките од Патиципативниот форум да бидат составен дел од Стратегија за развој на интеркултурализам и општествена кохезија 2027-2032 и акцискиот план;

Директор

Вд. Далибор Китановиќ

ПРЕПОРАКИ ОД ПАРТИЦИПАТИВЕН ФОРУМ

11